

Yhteisellä matkalla kohti ihmisyyttä

Viisiosaisella Tahtotilasta työhön -seminaarisarjalla työpajoineen on kevään aikana tuettu Työkykyohjelman strategisten tavoitteiden toteutumista. Tarkoituksena on ollut myös tarjota laajempaa tukea yhteistyöalueille poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa hyvinvointialueiden syntymisen kynnyksellä tulee turvata riittävä palvelutaso, mutta samanaikaisesti myös kehittää palveluita. Näiden yhdistäminen vaatii uudenlaista ajattelukykyä sekä innovatiivisuutta, tahtoa kyseenalaistaa oma aikaisempi ymmärryksemme ja nähdä ihminen kokonaisuutena.

TEKSTI: SANNA-MARIA SALMI

Tietojohtaminen luo perustaa, jossa luovuus ja innovaatiot vauhdittavat tietä tulevaisuuteen

Työkykyohjelmaa toteutetaan monien uudistusten rinnalla, joissa kehitetään myös työttömien palveluja. Ohjelmassa kehitettävät työkyvyn tuen palvelut integroidaan tulevaisuuden sote-keskuksiin. Yhteisen ymmärryksen rakentamista yhteisillä foorumeilla tarvitaan jatkossakin, jotta työttömien monialaiset palvelut voidaan turvata rakentuvissa palvelujärjestelmissä. Tällä on suora vaikutus myös alueiden elinvoimaan.

Seminaarimatka alkoi tietojohtamisen kokonaisvaltaisella teemalla. Organisaation kaikilla tasoilla tulee olla perusymmärrys tietojohtamisen periaatteista ja siitä miten tulokellinen organisaatio toimii. Tieto ohjaa niin asiakastyötä, kehittämistä, johtamista kuin organisaation strategiatyötäkin. Kaikkien tasojen täytyy olla linjassa keskenään, tietojärjestelmien tukiessa toimintaa, jotta palveluiden laatu voidaan taata. Työkyvyn tuen palveluiden kohdalla tietojen sirpaloituminen eri organisaatioiden järjestelmiin hidastaa käytännössä myös asiakkaan prosessin etenemistä ja toisinaan jopa palvelutarpeen tunnistamista.

Matka jatkui kohti asiakastyön ja -prosessien kehittämistä. Työkyvyn tuen palveluiden kokonaisvastuuta ei ole yhdellä taholla, jolloin työkyvyn ja työllistymisen tuen tarkastelu eri toimijoiden näkökulmista oli tärkeää. Täsmätyökykyisyyden määritelmä toi kuulijat konkreettisesti

uudenlaisen ajattelutavan äärelle, työkyky voi ollakin kontekstiriippuvainen! Ihminen voi olla täysin työkykyinen

Täsmätyökykyisyyden määritelmä toi kuulijat konkreettisesti uudenlaisen ajattelutavan äärelle, työkyky voi ollakin kontekstiriippuvainen!

itselleen sovitellussa tehtävässä, vaikka epäsuorassa ympäristössä työkykyä ei olisikaan. Sukelsimme myös megatrendien sekä verkosto- ja ekosysteemityöskentelyn maailmaan.

Seminaarisarja päätettiin 19.5 Turussa. Päivän tarkoituksena oli haastaa julkisorganisaatiot rohkeaan uudistamiseen uudenlaisen virkamiesroolin sekä -työn tekemisen tavan, innovaatiojohtamisen ja digitalisaation mahdollisuuksien tarkastelun kautta. Tulevaisuuden monialaisten palvelujen mahdollistamiseksi kaivataan luovia yhteistyön kanavia: ei vain olemassa olevan toiminnan kehittämistä, olemassa olevaan toimintakenttään. Tavoitteena oli yhdessä valjastaa luovuuden voima ja innostua: Tehdään tilaa rohkeille ajatuksille! Muutetaan muutospelko muutosuteliaisuudeksi!

Ihmislähtöisyyteen tarvitaan ”ihmisyytlähtöisyyttä”

Ihmisyiden haasteiden syy- ja seuraus -suhteet eivät ole yksiselitteisiä. Pahimmillaan perinteinen syy-seuraussuhteisiin pohjannut lähestymistapa estää avun saamisen. Tämä näkyy erityisesti osatyökykyisten joukossa. Arvon- tuotanto sosiaali- ja terveyspalveluissa asiakastarpeeseen vastaamalla kytkee meidät ihmisyyden ydinkysymyksiin. Siksi meidän tulisi ymmärtää syvästi ihmisyyttä ja sen tarpeita, mutta sen kaltainen pohdinta ei ole ollut muutosprosesseissa keskeinen.

Seminaaripäivien teemat

Tietojohtaminen

Työkyvyn ja työllistymisen tuki

Kohti uutta ajattelutapaa – täsmätyökyky ja työkyvyn tukeminen

Yhteisen työn äärellä

Työkyvyn tuki hyvinvointialueilla, kunnissa ja yhdyspinnoilla.

Työkyvyn tuen palveluiden kokonaisvastuuta ei ole yhdellä taholla, jolloin työkyvyn ja työllistymisen tuen tarkastelu eri toimijoiden näkökulmista oli tärkeää.

Muutoksen tekemisen tapaamme ei yleensä ole kuulunut itsemme ja ajattelumme havainnointi ilmiöiden tulkitsijana tai jopa niiden synnyttäjänä.

Palvelujärjestelmä ja rakenteet määritetään ajattelumme ja ymmärryksemme kautta, jolloin ne myös asettavat haasteen kehittämiselle ja uudistumiselle. Jos tavoitteenamme on tuottaa asiakkaalle arvoa ja sitä kautta laajemmin hyvinvointia, pitäisi päästä asiakkaan tarpeen ytimeen, jota hän tai ammattilainenkaan eivät aina ymmärrä.

Viisaudella johtaminen on muutosmatka ihmisyyteen

Asiakas- ja ihmislähtöisesti järjestäytymällä, ajatteleamalla ja toimimalla voimme kuitenkin lähteä tutkimaan jaettavaa ihmisyyttä, jota järjestelmässämme voisi laajemmin hyödyntää. Tämä on tutkimusmatka sekä asiakkaalle, että ammattilaiselle. Olemme myös itse ammattilaisina osa sitä organisaatiota, yhteiskuntaa ja maailmaa, johon pyrimme toimillamme vaikuttamaan. Tämä onkin paradoksaalista, koska muutostoittemme lähes poikkeuksetta keskittyvät ulkoisen maailmamme muuttamiseen ja jokin tekemiseen toisille.

Muutoksen tekemisen tapaamme ei yleensä ole kuulunut itsemme ja ajattelumme havainnointi ilmiöiden tulkitsijana tai jopa niiden synnyttäjänä. Nyt olemme kuitenkin yhteisellä matkalla. Luomme hyvin konkreettisesti myös omaa tulevaisuuttamme, asiantuntijoina, johtajina ja päättäjinä. Silloin keskeinen kysymys on se, minkälaisia palveluita me tarvitsemme voidaksemme hyvin ja saadaksemme tukea silloin, kun sitä tarvitsemme? Mitä ihmisyyden tarpeita palvelujärjestelmässämme voisi vielä paremmin huomioida?

Ihmisyiden ydintarpeiden ymmärryksen, kokemustiedon, tutkitun tiedon sekä järjestelmistämme kertyvän tiedon kombinaation hyödyntämistä tulevaisuuden vision rakentamisessa voisikin ehkä kutsua viisaudella johtamiseksi. Kun siihen kytketään vielä työkykyohjelmassakin elävä ajatus toimintakykymme kontekstuaalisuudesta ja meissä kaikissa olevasta potentiaalista, olemme ainakin ohjautumassa oikeaan suuntaan. ■

Työkykyohjelma on osa hallitusohjelman työllisyystoimien kokonaisuutta

Työkykyohjelmasta vastaa ja sitä toteuttaa työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriön toimet keskittyvät osatyökykyisten työllistymisen esteiden purkamiseen ja työllistymistä vauhdittaviin toimiin. Samalla ehkäistään työttömyyden pitkittymistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan toimilla kehitetään tehokkaat työkyvyn tuen palvelut tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskukseen ja vahvistetaan ammattilaisten osaamista palvelutarpeiden tunnistamisessa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos vastaa operatiivisesta toimeenpanosta.

Työkykyohjelmaa toteutetaan vuosina 2019–2023.

Sanna-Maria Salmi työskentelee Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella, Työkykyohjelman Länsi-Suomen yhteistyöalueen aluekoordinaattorina. Tehtävään kuuluu Työkykyohjelman valtionavustuksella toimivien alueellisten kehittämishankkeiden toimeenpanon tuki ja sote-palvelujärjestelmän muutoksen eteenpäinvieminen alueella Työkykyohjelman näkökulmasta. Hänellä on pitkä kokemus asiakasprosessien- ja palveluiden kehittämistyöstä aina organisaation hallintoon. Muutosjohtaminen ja innovaatiot, sekä laadukkaat julkiset palvelut ovat sydämenasia. Parhaillaan työn alla on strategiatyötä käsittelevä EMBA gradu.

Aiheesta lisää

Työkykyohjelma: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/tyokykyohjelma>

Hankeopas: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162179/STM_2020_11%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Työkykyohjelmassa julkaistua: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/tyokykyohjelma/tyokykyohjelmassa-julkaistua>

Inhimillinen pääoma hyvinvointiyhteiskunnan ytimessä:

<https://blogi.thl.fi/inhimillinen-paaoma-hyvinvointiyhteiskunnan-ytimessa/>

Työttömien monialaisista palveluista pitää huolehtia rakenteellisten uudistusten valmistelussa: <https://tem.fi/blogi/-/blogs/tyottomien-monialaisista-palveluista-pitaa-huolehtia-rakenteellisten-uudistusten-valmistelussa-1>

Luomme hyvin konkreettisesti myös omaa tulevaisuuttamme, asiantuntijoina, johtajina ja päättäjinä.

